

→ 1956 emléke: Török László, aki megjárta a romániai börtönöket ● 5.

→ Az olaszországi Udine magyar vonatkozásai ● 6-7.

→ Többféle elmélet a magyar népvándorlásról ● 7.

Olvasóinknak áldott karácsonyt és boldog új évet kívánunk!

Erdélyi Napló

2019. DECEMBER 19.
XXIX. ÉVFOLYAM, 49. SZÁM
WWW.ERDELYINAPLO.RO

FORRÁS: MEMORIALUL REVOLUȚIEI DIN TIMIȘOARA

2-3., 4.

1989 decembere Temesváron: a katonák fejszéikkel estek a templomajtónak

Szabadulásunk harmincéves története

Makay József

Emlékezik Temesvár és emlékezik az ország. Aki átélte a harminc évvel ezelőtti rendszerváltás történéseit, a maga módján igyekszik felidézni azokat a napokat, amelyek saját életében is korszakváltást, új világot, új kezdetet jelentettek.

Harminc évvel ezelőtt hatalmas értéként hullott ölünkbe a szabadság. A tömegeket átjárt eufória csodákra volt képes: eltűnt a félelem, az évtizedeken át visszatartott rettegés és suttogás. Az emberek úgy vonultak utcára, hogy nem féltek semmitől. A haláltól sem. Ez volt az a pillanat, amikor mindenféle hazugságaival együtt kártyavárként omlott össze Ceaușescu rettegett rendszere. A hatalmas elnyomógépezet már nem tudta megfélemlíteni a tömegeket. Temesvár élő példára, ahonnan a forradalom első napjától, december 16-tól kezdve tömegesen szedte össze a tüntetőket az utcáról és a házakból – Milícia és a Szekuritáté, hogy megkínózza őket és előkészítse a nagy kirakatpert, amelynek nyomán minden bizonnyal sokat kivégeztek volna, a szerencsésebbek pedig nehéz börtönbüntetéssel „ússzák meg” a kommunista diktatúra megerősödését. A tömeget mégsem tartotta otthon a félelem.

Egyszer minden diktatúrában eljön az a pillanat, amikor az ember rádöbben, már nincs hova hátrálni. Ez történt 1956-ban Magyarországon. Ha akkor nem érkezik szovjet segítség, a népfelkelés kisperte volna a kommunista rendszert az országból. Románia nagy esélye és szerencséje volt, hogy Ceaușescu rendszerét nemcsak saját népe utálta, hanem a környező országok közül sem ugrott senki a diktátor megsegítésére. Bármilyen erős volt a diktatúrát fenntartó állami gépezet, külső segítség nélkül képtelenek bizonyult megőrizni a sokat hangoztatott „belső rendet”.

Lehet azon vitatkozni, hogy mi történt 1989 december 22-e után, és miként ragadta magához a hatalmat a kommunista rendszernek – a nyolcvanas évek végére a Ceaușescu házaspár szemében kegyvesztetté vált – második vonala. Az viszont vitathatatlan, hogy az utcára vonuló százezres tömegek ütötték be a kommunista rendszer koporsójába az utolsó szöveget. Igazi hősök mindazok, akik az elnyomó állami gépezet pribékjeivel szembe menve nemcsak szabadságukat kockáztatták, hanem életüket áldozták. Ne legyenek illúzióink: kiállításuk és hősiességük nélkül nem lehetett volna megbuktatni Európa legutolsó sztálinista rendszerét.

Jó hallani, hogy néhány román nyelvű híradó ma is az 1989-es népfelkelés szikrájaként említi Tőkés Lászlót és a temesvári református gyülekezetet. A Szekuritáté 1989-ben átmenetileg hatalmas emberállományának újbóli beépülése és térfoglalása a romániai közéletben mégsem tudta semmissé tenni a harminc évvel ezelőtti reményt. Bármennyire is erős volt a román társadalomra gyakorolt hatása és agymosása, egyre több ember akar ma is igazi rendszerváltást.

Akik átéljük 1989 decemberének reményteljes napjait és a szabadító karácsony örömmüzenetét, azok számára az újrakezdés ígérete egy életre szól. Az akkor kapott utóvaló nemcsak a mienk, hanem gyerekeinké is. A szabadulás nem pusztán egyéni kincs: egyben a közösség vagyona. Amit a következő nemzedékek számára is meg kell őriznünk.